

فہزل و گہورہ یی مانگی رہمہ زان

سہ رنوسہر: م / عبداللطیف أحمد مصطفی
 ئیمام وخہ طیبی مزگہ وتی گہورہ ی چوارقورنہ

کہرہوہ ی ہیدایہ تہ کہ یہ و جیا کہرہوہ ی
 نیوان حہ ق وبہ تالہ .

۲- شہوی قہدری تیڈایہ کہ خواپہرستی
 تیڈا چاکترہ لہ ہزار مانگ:
 پیغہ مہر (ﷺ) دہ فہرمیت: ( )

( )

واتہ: مانگی رہمہ زان ہاتوہ شہوی
 قہدری تیڈایہ کہ خواپہرستی تیڈا
 چاکترہ لہ ہزار مانگ، ہرکہ سیک
 بیبہ ش بیٹ لہ و شہوہ ئہوا بیبہ ش بوہ
 لہ ہموو خیر وچاکہ یہک، وہ کہس لہ
 خیر وچاکہ کہ ی بیبہ ش نابیت تہنہا
 بیبہ ش کراو نہ بیت.

۳- بہرؤو بوون تیڈا بہ باوہر بوون بہ
 واجبیت وچاوہ پروانی پاداشتہ کہ ی لہ
 خوی گہورہ دہ بیتہ ہوی لیخوش بوونی

(:) -

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مانگی رہمہ زان فہزل و گہورہ یی نوری
 ہہ یہ لہ وانہ^(۱):

۱- قورئانی تیڈا ہاتوتہ خوارہوہ کہ
 ہیدایہت ورینمایہ یہ بو مرؤف وپہری،
 خوی گہرہ دہ فہرمیت: ﴿

﴾ [:] .

واتہ: مانگی رہمہ زان ئہو مانگہ یہ کہ
 قورئانی تیڈا ہاتوتہ خوارہوہ، کہ
 رینمایہ و ہیدایہتہ بو خہلکی، وروون

- بو زیاتر شارہزا بوون لہ فہزلی مانگی رہمہ زان
 وحوکمی رؤو وئادابہکانی رؤوہ وان بگہریرہوہ بو
 ژمارہ (۲) ی گوٹاری ریگای راست، وپہرتوکی چوئیتی
 رؤووی پیغہ مہر (ﷺ) .

تاوانه كان، پيغه مبهەر (ﷺ) ده فەرمييت:

( )

واته: ههركه سيك له رهمه زاندا به پوژوو
بييت به باوه پ بوون به واجبيتي
وچاوه پروانی پاداشته كهی له خوای گه وره
ئه وا خوای گه وره له تاوانه كانی پيشووی
خوش ده بييت.

٤- شه و نوپژ کردن تييدا (ته راويح)
به باوه پ بوون به موسسته حه بييتی
وچاوه پروان کردنی پاداشتی له خوای
گه وره ده بيته هوی ليخوش بوونی
تاوانه كان، پيغه مبهەر (ﷺ) ده فەرمييت:

( )

واته: ههركه سيك شه وانی رهمه زان
ئاوه دان بکاته وه به نوپژ کردن به باوه پ
بوون به موسسته حه بييتی وچاوه پروان کردنی
پاداشتی له خوای گه وره ئه وا خوای
گه وره له تاوانه كانی پيشووی خوش
ده بييت.

٥- رهمه زان بو رهمه زان سپره وهی
تاوانه كانی نيوانيانه: پيغه مبهەر (ﷺ)
ده فەرمييت: ( )

( )

واته: پينچ نوپژه فەرزە كان، وجومعه بو
جومعه، ورهمه زان بو رهمه زان ده بنه
سپره وهی تاوانه كانی نيوانيان ئه گه ر
ئه و كه سه خوای له تاوانی گه وره
پياريزيت.

٦- پارانه وه تييدا وه رگيراوه: پيغه مبهەر
(ﷺ) ده فەرمييت: ( )

( )

واته: خوای گه وره هه موو شه وو روژيکی
رهمه زان ئازاد کراوی هه يه له ئاگری
دۆزهخ، وه هه موو موسلمانیک دوعاو
پارانه وه يه کی بو هه يه كه بيکات و خوای
گه وره ليی وه رده گريت قه بولي ده کات.

٧- دۆزه خي يه كان تييدا ئازاد ده کرين له
ئاگر: پيغه مبهەر (ﷺ) ده فەرمييت:

( )

واته: هه موو شه ويك خوای گه وره
دۆزه خي يه كانی تييدا ئازاد ده کات.

٨- چاكه تييدا ئاسان ده بييت و خراپه يش
تييدا گران ده بييت: پيغه مبهەر (ﷺ)
ده فەرمييت: ( )

( )

- (:)

- (:)

- (:)

- (:)

- (:)

- (:)

۱- بہرؤژو بوونی رۆژہ کہی: خوای گہ ورہ
دہ فہرمیٹ: ﴿﴾
﴿﴾ [:] .

واتہ: ہرکہ سیك له ئیوہ مانگی بینی با
بہرؤژوو بیٹ.
وہ پیغہ مہر(ﷺ) دہ فہرمیٹ:
)

( ) .

واتہ: ئیسلام بریتی یہ لہ: شایہ تی دان
بہ وہی کہ ہیچ پەرستراویکی تری حق
نی یہ کہ شایانی پەرستن بیٹ جگہ لہ
خوای گہ ورہ، وہ محمدیش(ﷺ) نیردراو
پیغہ مہری خوایہ، وہ نویژ بکہیت، وہ
زہکات بدہیت، وہ رهمہ زان بہرؤژوو بیٹ،
وہ حہجی مالی خوای گہ ورہ بکہیت
ئہ گہر توانات ہہ بوو.

۲- نویژکردن لہ شہ وانیدا بہ گشتی
(تہ راویح): پیغہ مہر(ﷺ) دہ فہرمیٹ:
)

( ) .

* بہ تاییہ تی لہ دہ شہوی کۆتاییدا:
عائیشہ (خوای لی رازی بیٹ) دہ فہرمیٹ:

واتہ: بانگ کہ ریك بانگ دہکات ودہ لیت:
ئہی خیرخوواز وەرہ پیشہ وہ، وہ ئہی
شہرخوواز وخراپہ کار بہ سہ وازیئہ.

۹- دہرگاکانی بہ ہہ شتی تییدا
دہ کریتہ وہ: پیغہ مہر(ﷺ) دہ فہرمیٹ:
( ) .

واتہ: لہ مانگی رهمہ زاندا دہرگاکانی
بہ ہہ شت دہ کریتہ وہ وہیچ دہرگایہ کی
داناخریت.

۱۰- دہگاکانی دۆزہ خی تییدا دادہ خریٹ:
پیغہ مہر(ﷺ) دہ فہرمیٹ: ( )
( ) .

واتہ: لہ مانگی رهمہ زاندا دہگاکانی دۆزہ خ
دادہ خریٹ وہیچ دہرگایہ کی ناکریتہ وہ.

۱۱- شہیتانہ کان وجنی یہ سہرکہ شہکانی
تییدا کۆت وزنجر دہ کریت وناکریتہ وہ تا
رۆژوہ وانہ کان توشی خراپہ نہ کەن
وخراپہ کەم دہ بیٹ: پیغہ مہر(ﷺ)
دہ فہرمیٹ: ( )

( ) .

واتہ: لہ یہ کەم شہوی مانگی رهمہ زان
شہیتانہ کان وجنی یہ سہرکہ شہکانی تییدا
کۆت وزنجر دہ کریت.

**چوون فہرلہ کان مانگی رهمہ زان
بقۆزینہ وہ؟**

- (:) .

- (:) .

- (:) .

- (:) .

- (:) .

( ) : ( )

* سوننه تی سه له فی ساله ح تییدا:

(ئیمامی عومر فه رمانی کرد به ئوبه ی کوری که عب و ته میمی داری (ﷺ) که پیش نویژی بۆ موسلمانان بکه ن به یانزه رکات، وه سه ده ها ئایه تیان ده خویند تا له دریژی راوه ستاندا خو مان ده دا به سه ر گوچاندا، وه ته واو نابوین تا ده رکه وتنی فه جر ( ) .

۳- قورئان خویندن به رمان وبیری کردنه وه وه: (ﷺ) :

(ﷺ) (۱۸)

واته: جبریل هه مو شه ویک له ره مه زاندا پیغه مبه ری (ﷺ) ده بینسی، پیغه مبه ر (ﷺ) قورئانی بۆ ده خوینده وه ونیشانی ده دا.

(ﷺ)

(ﷺ) :

:

( ) .

واته: رۆژوو وقورئان تکا بۆ به ندا ده که ن له رۆژی قیامه تدا، رۆژوو ده لیت: خویه من خواردن و خواردنه وه م لۆ قه ده غه کردبوو به رۆژ بمکه به تکا کار بۆی

( ) - (:) - (/ :) - (/ :) -

( )

( ) .

واته: پیغه مبه ر (ﷺ) ئه گه ر ده شه وی کۆتایی ره مه زان به اتایه له خیزانه کانی دوور ده که وتسه وه، وه شه وی به خوپه رستی ئاوه دان ده کرده وه، وه خیزانه کانی هه لده سان بۆ خوپه رستی.

* له شه وه تاکه کاندا به تایه ت تر: پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمیت:

( )

( ) .

واته: هه رکه سیک شه وی قه در ئاوه دان بکاته وه به نویژکردن (پاشان توشی بیّت) به باوه ر بوون به موسسته حه بیّتی وچاوه پروان کردنی پاداشتی له خوی گه وره ئه وا خوی گه وره له تاوانه کانی پیشووی خو ش ده بیّت.

* ژماره ی رکاته کانی له سوننه تی پیغه مبه ردا (ﷺ): عائیشه (خوی لۆ رازی بیّت) ده فه رمیت:

( ) (ﷺ)

( ) .

واته: پیغه مبه ر (ﷺ) له ره مه زان و جگه له ره مه زان هیه کاتیک یانزه (۱۱) رکات زیاتری نا کرد.

( ) - (:) - (:) - (:) -

وتکاکه م وه ربگره، وه قورئان ده لیت: خواجه خهوم لّی قه ده غه کردبوو به شه و بمکه به تکاکاری وتکاکه م وه ربگره. ابن رجب ده فهرمیت: ئەم فهرمووده یه به لگه یه له سه ر موسسته حه بیته لی کولینه وه له قورئان له ره مه زاندا به تایبه تی له شه وانیدا. وه له ئادابه کانی تری پیغه مبه ر (ﷺ):

(۲۰)

واته: ئەگەر بگه یشتایه به ئایه تیکی ترس په نای ده گرت به خوا، وه ئەگەر بگه یشتایه به ئایه تیکی سۆزو به زه یی داوای له خوا ده کرد، ئەگەر بگه یشتایه به ئایه تیگ که به پاک راگرتنی خوای تییدا بوایه ئەوا خوای به پاک راده گرت. ۴- زیکرو پارانه وه: خوای گه وره ده فهرمیت:

﴿ [:] ﴾

واته: رۆژووه وانانی پیاوو ئافرهت، وه پاریزه رانی داوین له پیاوو ئافرهت، وه زۆر یادکه رانی خوای گه وره له پیاوو ئافرهت، خوای گه وره لیخۆش بوونی خۆی وپادا شتیکی گه وره ی بو داناون.

- (:) .

وه له أبی هریره وه (ﷺ) له پیغه مبه ره وه (ﷺ) فهرموویه تی: ( ) : (....) (۲۱) واته: سئ کۆمه لّ دوعاو پارانه وه یان رهت ناکریت ته وه وه ره ده گیریت: رۆژووه وان کاتیک رۆژووه که ی ده شکینیت..... ۵- ده ست کراوه یی و خواردن به خشین وچاکه وخیر و خوارن دروست کردن بو رۆژووه وان: (ﷺ):

(ﷺ)

(۲۲)

واته: پیغه مبه ری خوا (ﷺ) له هه موو خه لکی ده ست کراوه تر بووه بو خیرو چاکه، به تایبهت له ره مه زاندا . ( )

واته: وه پیغه مبه ر (ﷺ) داوای هیچ شتیکی لّی ناکرا ئیلا دهیدا وده یبه خشی. (وه جاریکیان عابایه ک پیشکه ش به پیغه مبه ر (ﷺ) کرا، ئەویش له به ری کرد چونکه پیویستی بوو، پیاویکیش داوای لّی کرد ئەویش دای پیی، خه لکیش لۆمه ی پیاوه که یان کرد و ووتیان بو داوات کرد نازانیت که پیغه مبه ر (ﷺ) پیویستی بوو، که تۆ ده زانیت که ئەو هر که سیک داوای لّی بکات نایگیریت ته وه دهیداتی، پیاوه که

- ( ) .

- (/ :) .

- (:) .

واته: رۆژوو قه لغانه، وه خێرو چاکه تاوان ده سړیتته وه ههروه کو چۆن ئاو ئاگر ده کوژینیتته وه.

۶- چاکه کردن به جی به جی کردنی فه مانه کانی خوای گه وره و پیغه مبه ر (ﷺ)، وه خو پاریزی به دورکه وتنه وه له قه ده غه کراوه کان، چونکه ئه مه یه حکمه ت له ته شریع کردنی رۆژوو، بویه پیغه مبه ر (ﷺ) فه رموویه تی:

( ) (۲۷).

واته: هه رکه سیك واز له قسه و کرده وه ی به تال نه هینیت ئه وا خوای گه وره پیویستی به وه نی یه که واز له خواردن و خواردنه وه بهینیت. وه ده فه رمیت: ( )

( ) ( )

واته: به رۆژوو بوون ته نها خوگرتنه وه نی یه له خواردن و خواردنه وه، به لکو خوگرتنه وه یه له قسه ی به تال و ناشیرین، وه ئه گه ر یه کیک جوینی پیدایت، یا خود نه زانی به رامبه رت ئه نجام دا ئه وا پی ی بلی من به رۆژووم، من به رۆژووم.

ووتی: سویند به خوای گه وره بۆ ئه وه داوام نه کردوو له به ری بکه م به لکو ته نها بۆ ئه وه داوام کرد تا ببیت به کفنه که م، وه ئه و رۆژه ی که مرد بوو به کفنه که ی (۲۴).

وه پیغه مبه ر (ﷺ) شتی وای ده به خشی که پاشاکانی وه کو کیسرا وقه یسه نه یان ده توانی بیبه خشن، وه خو ی و خیزان و منداله کانی بی به ش ده کرد و وه کو هه ژار ژیانی به سه ر ده برد و مانگ و دوو مانگ به سه ریدا تی ده په ری و ئاگر له مالیدا ناکرایه وه، وه جاری و اهه بووه که له برسا به ردی به ستۆته سکی پیروزی یه وه. وه ده فه رمیت: ( )

( ) ( )

واته: هه رکه سیك خواردن بدات به رۆژوو و وانیک ئه وا وه کو پاداشتی رۆژوو وانه که ی بۆه یه به بی ئه وه ی له پاداشتی رۆژوو وانه که هیه شتیک که م بکات. وه ده فه رمیت: ( )

( ) (۲۶).

- ( ) : ( ) .

- ( ) : ( ) .

- ( ) : ( ) .

- ( ) : ( ) .

- (/ :) .

وہ دہ فہ رمیّت: ( )

(۲۹)

واتہ: ئە گەر یەکیک لە ئیوہ بەرۆژوو بوو ئەوا با قسە ی بەتال وناشیرین و دەنگە دەنگ نە کات.

(۳۰)

واتہ: لەوانە یە رۆژووہ وانیک لە رۆژووہ کە ی تەنہا برسیتی و تینویتی بو ب مینیتە وە.

۷- تۆبە کردن و داوی لیخۆش بوون لە خوای گەرە بەتایبەت لە بەرە بەیان: خوای گەرە دە فہ رمیّت:

واتہ: وە بە بەرە بەیان داوی لیخۆش بوون لە خوای گەرە دە کەن.

وہ دہ فہ رمیّت:

[:]

واتہ: بە ھەشت بو ئارامگران و راستگۆیان و گوی پرایە لآن و بە خشە ران و ئەوانە ی کە داوی لیخۆش بوون لە خوای گەرە دە کەن بە بەرە بەیان.

۸- مانە وە لە مزگەوت لە رەمە زاندا بو خواپە رستی ( ) : عائیشە (خوای لی رازی بیّت) دە فہ رمیّت:

( ) (ﷺ)

(۳۱)

واتہ: پیغە م بہر (ﷺ) لە دە شەوی کۆتایی رەمە زاندا لە مزگەوت دە مایە وە بو خوا پە رستی تا کۆچی دوایی کرد، پاشان خیزانە کانی دە مانە وە.

و ئە و کە سە ی کە بو خوا پە رستی دە مینیتە وە لە مزگەوتدا نابیت دە رچیت ئیلا بو پیویستی یەکی گرنگ نە بیّت، وە نابیت سەردانی نە خۆش بکات و لە خیزانە کە ی نزیک بکە ویتە وە، وە مانە وە نابیت ئیلا لە مزگەوتی جەماعەتدا نە بیّت، وە سوننەتە ئە و کە سە ی کە دە مینیتە وە بەرۆژوو بیّت.

۹- دواخستنی پاشیو و پە لە کردن لە رۆژوو شکاندن: لە

لە پیغە م بہرە وە فەرموویەتی:

( )

واتہ: سی شت لە خورپە وشتی پیغە م بہرە یە تی یە: پە لە کردن لە رۆژوو شکاندن، وە دواخستنی پاشیو، وە دانانی دەستی راست لە سەر دەستی چەپ لە نوێژدا.

- (/ :)

- (:)

- (:)

- (:)

له ریوایه تیکی تردا ده فهرمیّت:

( )
( ) .

واته: هه رکه سیڅ هه ر کرده وه یه ک بکات
له دیندا که فهرمانی ئیمه ی له سه ر نه بیّت
ئه وا لی و ه ر ناگیریت وره ت ده کریته وه بو
سه ر خاوه نه که ی.

وه ده فهرمیّت: ( )
( ) .

واته: هه رکه سیڅ هه ر کرده وه یه ک
دابهیئیت له دینی ئیمه دا که تییدا نه بیّت
ئه وا لی و ه ر ناگیریت وره ت ده کریته وه بو
سه ر خاونه که ی.

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد
وعلی آله وصحبه أجمعین.

( ) .

واته: ئیمه ی گروی پیغه مبه ران فهرمانان
پی کراوه که: روژووه که مان زوو
بشکینین، وه پاشیوه که مان دوا بخه یین،
وه دهستی راستمان له سه ر دهستی
چه پمان دابننن له نویتدا.

۱۰- عومره کردن له ره مه زاندا:

( ) ( ) .

واته: عومره یه ک له ره مه زانندن خیری
حه جیکی هه یه .

له ریوایه تیکی تردا ده فهرمیّت:

( ) ( ) .

واته: عومره یه ک له ره مه زانندن خیری
حه جیکی هه یه که له گه ل مندا کرا بیّت.
۱۱- گه ران وپشکنینی ليله القدر:

( ) .

واته: به دوا ی شهوی قه دردا بگه پین له
ده شهوی کوتایی ره مه زان.

۱۲- وازهینان له بیدعه له دیندا له
هه موو کاتیکیا به تاییه ت له م مانگه دا:

- (:) .

- (:) .

- (/ :) .

- (:) .

- (/ :) .

- (: :) ( ) .